

Un any després de la inauguració el Pavelló d'Espanya encara resta tancat

Un pavelló seductor

El Pavelló d'Espanya, reconstruït amb motiu dels Jocs Olímpics, encara no té utilització assignada. Dues propostes tenen més possibilitats. O bé convertir-lo en un espai d'exposicions d'arquitectura, o bé fer-ne un equipament més de la Universitat de Barcelona.

Ara fa un any, els reis d'Espanya inauguraven la reconstrucció del mític Pavelló de la República del 37 –rebatejat amb el nom de Pavelló d'Espanya– situat a la Vall d'Hebron de Barcelona. L'edifici, original de l'arquitecte Josep Lluís Sert, albergava una exposició sobre les obres realitzades arran de la Barcelona Olímpica. El títol era suggestiu: "Barcelona, la ciutat renovada". Mentre van durar els Jocs, el Pavelló podia ser visitat de dia i s'hi podia fer una copa fins ben entrada la nit, amb música en directe.

En l'ambient surava la paraula èxit: l'obra s'havia acabat a temps, s'hi exposava una mostra que reforçava la imatge de la nova Barcelona i el públic, tant de dia com de nit, es passejava i admirava l'arquitectura racionalista, sòbria, modesta, mediterrània i lluminosa de Josep Lluís Sert. Però ja s'intuïa aleshores que aquell èxit seria efímer, que el que de veritat importava era la futura utilització d'aquest espai cultural. Joan Brossa ho va manifestar amb claredat, quan va dir que el pavelló era una vitrina magnífica, però que en el fons tot depenia del que hi possessin a dins.

La pregunta següent no es feia esperar. I després dels Jocs ¿què? Doncs, quan es va haver acabat l'esdeveniment olímpic i hagué passat l'estiu, el Pavelló d'Espanya va tancar les portes. L'IMPU (Institut Municipal de Projectes Urbans), organisme que, juntament amb l'empresa Uralita, havia finançat l'obra, en cedia la gestió a la Regidoria de Cultura de l'Ajuntament. I d'aquí va passar a fer-se'n càrrec el Patronat Municipal de Turisme, que alhora va delegar la responsabilitat de les activitats del Pavelló a l'empresa subsidiària Barcelona Convention Bureau.

Des del mes d'octubre fins ara el Pavelló d'Espanya no ha estat visitable i la seva utilització ha estat ínfima: ha albergat menys d'una dotzena d'actes, tant públics com privats. Des d'una exposició dins el

El Pavelló resta tancat des de finals de l'estiu passat.

CARME PUÉRTOLAS

marc de la Primavera del Disseny, la presentació d'alguns actes del districte, fins a vernissatges d'empreses privades.

PRETENDENTS

Però, malgrat un panorama tan desolador per a una infraestructura cultural acabada, el Pavelló d'Espanya té molts pretendents. Ja abans que l'edifici fos inaugurat, Francesc de Sert i Maria del Mar Arnús –uns dels promotors més entusiastes– proposaven que el Pavelló es convertís en un cen-

tre d'art de noves tendències, a tall de satèl·lit del Museu d'Art Contemporani de Barcelona (MACB), a fi de mantenir l'esperit d'avantguarda dels artistes que al 1937 van mostrar-hi les seves obres. Però des de l'Ajuntament no han vist mai amb bons ulls aquesta proposta, perquè segons responsables municipals, la ciutat no tenia dèficits d'espais destinats a aquesta activitat.

Just abans de la inauguració, d'idees no en faltaven, cadacú hi deia la seva, però ningú no fixava terminis. Es va proposar

La utilització d'aquest edifici no està decidida encara, però té molts pretendents.

CARME PUERTOLAS

que el pavelló fos la seu del llegat Brossa, que contenia obra gràfica d'aquest i d'altres artistes i que Brossa havia donat a l'Ajuntament; també es va llançar la proposta d'instal·lar-hi el fons de la Fundació Figueras, que consta d'una de les biblioteques més importants especialitzades en la guerra del 36-39. I, en aquell moment el regidor de Cultura, Oriol Bohigas plantejava l'opció més realista i pràctica, que l'edifici es convertís en una biblioteca del districte, sense cap especialització.

Però amb el temps, la majoria d'aquestes propostes han deixat de ser candidates, tant per la impossibilitat d'unes, com per l'oblit d'altres i per manca de pressupost. Per exemple, la idea que el Pavelló fos una extensió del MACB, ara per ara no es pot ni plantejar, davant els conflictes interns que viu el Consorci d'aquest museu. Per altra banda, la possibilitat de crear una biblioteca ha rebut fortes crítiques per part dels bibliotecaris, que qüestionen un espai que no és prou gran ni reuneix les condicions idònies per a aquesta activitat.

Ara, un any després de la inauguració, torna a sorgir la incògnita de la futura utilització del Pavelló. Cap dels responsables municipals no en vol parlar. Sembla que els intents fins ara hagin fracassat i que ningú no es vulgui aventurar a trencar l'encanteri abans de tenir el projecte al sac i ben lligat.

Tanmateix, segons que ha pogut saber EL TEMPS, hi ha com a mínim dues propostes atractives en discussió en altes instàncies de l'Ajuntament. Aquestes semblen les candidates al triomf.

La primera de les opcions és la que de-

fensa el regidor de Cultura Oriol Bohigas. Es una idea que aniria molt vinculada a la importància arquitectònica del Pavelló i a les seves característiques. Bohigas mateix ha manifestat alguna vegada: "Es el millor edifici que s'ha construït en la Barcelona olímpica". Consistiria a convertir el Pavelló en un espai d'exposicions d'arquitectura, urbanisme i disseny.

La idea va sorgir arran de l'interès que va prendre la Fundació Mies van der Rohe en l'edifici. Aquesta Fundació, presidida per Lluís Hortet, va néixer al 1983 amb la finalitat d'estudiar, difondre i la protegir l'arquitectura moderna i contemporània. Al llarg de l'any l'entitat organitza un seguit d'activitats i programes, com el Premi d'Arquitectura Pavelló Mies van der Rohe, en col·laboració amb la CEE i d'altres cicles i certàmens de poesia, música i escultura. Però les característiques del Pavelló Mies van der Rohe fan que moltes activitats de la fundació no es puguin fer en aquest recinte i s'hagin de cercar espais externs. A causa d'aquest inconvenient i sabent que el Pavelló d'Espanya no té definida encara l'activitat que durà a terme, els membres de la Fundació Mies han llançat la proposta, però diuen que només és una idea, un tema encara verd.

Tanmateix, la proposta està bastant embastada. La Fundació ha mantingut converses amb el Ministeri d'Obres Públiques i Transports (MOPT), membre del patronat de la fundació, i hi hauria la possibilitat que el Ministeri i la Fundació Mies arribessin a signar un conveni per tal que la fundació gestionés les activitats del Pavelló d'Espanya i el Ministeri

fes aportacions econòmiques per a l'organització de les exposicions. El MOPT té un espai a la Castellana de Madrid, anomenat "Galeria de exposiciones del MOPT", que podria estar coordinat amb les activitats del pavelló.

DE LA UNIVERSITAT

Una segona possibilitat d'utilització futura del Pavelló i molt ben vista per l'alcalde de Barcelona, Pasqual Maragall, està relacionada amb la instal·lació d'un nou campus de la Universitat de Barcelona a la Vall d'Hebron. La Universitat té previst, a l'estiu del 1994, d'inaugurar a les antigues Llars Mundet les facultats de Pedagogia, Psicologia, l'Escola de Formació del Professorat i l'Institut de Ciències de l'Educació. Aquesta nova àrea universitària hauria d'absorbir uns deu mil alumnes, segons les previsions.

És en aquest marc, que s'ha pensat de convertir el Pavelló en un equipament més de la Universitat de Barcelona. L'edifici passaria a ser una biblioteca i un centre de documentació sobre la guerra del 1936-39 (es torna a recuperar una de les idees originàries). Però sembla que un dels inconvenients —a banda els ja esmentats abans— és la distància considerable que separa les Llars Mundet del Pavelló d'Espanya.

Aquestes són les idees més ben situades, però tot fa pensar que en podrien sorgir d'altres i que l'activitat i la vitalitat del Pavelló d'Espanya encara trigarà un temps a esdevenir realitat.

Montse Serra